

JANUSZ HELLER

DOSTOSOWANIA INSTYTUCJONALNE DO CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ

WSTĘP

Przygotowania do członkostwa, a następnie wejście Polski do Unii Europejskiej i dalej aktywne uczestnictwo w jej strukturach, to główne czynniki, które już zdeterminowały i nadal będą wymuszać zmiany i dostosowania w sferze instytucjonalnej. Jeśli chodzi o szerokie, czyli ustrojowe rozumienie tego pojęcia, to obecny etap integracji Polski z Unią Europejską nie wymaga praktycznie żadnych zmian w Konstytucji. Nieco inaczej będzie wyglądała sprawa wówczas, gdy powszechnie wśród państw członkowskich zostanie przyjęty traktat konstytucyjny. Obecnie jednak głównym przedmiotem zainteresowań, które stanowią istotę naszych dostosowań instytucjonalnych, są uregulowania prawne niższego rzędu, czyli ustawy zwykłe uchwalane przez Sejm i rozporządzenia rządowe oraz ministerialne. O tych zmianach legislacyjnych mówi się w Polsce najwięcej, natomiast znacznie rzadziej opisuje się dostosowania o charakterze instytucjonalnym. W prezentowanym opracowaniu zmiany te rozumiemy jako dostosowanie organizacji szczebla centralnego (rządowego) oraz regionalnego i lokalnego, czyli najczęściej samorządowego. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pod tym względem, podjęto próbę ukazania właśnie tych zmian, w wybranych dziedzinach na szczeblu centralnym oraz w obrębie działań Urzędu Miejskiego w Elblągu. Celem tych inicjatyw było dostosowanie strukturalne oraz funkcjonalne na szczeblu centralnym oraz samorządowym (lokalnym) do aktywnego wykorzystania naszego uczestnictwa w strukturach europejskich.

Przystępując do badań założono, że zmiany na szczeblu samorządowym wpisują się w dostosowania instytucjonalne na szczeblu krajowym, a ich celem jest nie tylko spełnienie wymagań i oczekiwań Unii Europejskiej, ale

przede wszystkim jest to zamiar najbardziej efektywnego wykorzystania funduszy, które znacznie przyspieszają realizację inwestycji samorządowych. Kolejnym czynnikiem determinującym dostosowania instytucjonalne, które pojawiły się wraz z naszym członkostwem w Unii Europejskiej, były poważne impulsy do intensyfikacji kontaktów międzynarodowych również na szczeblu lokalnym. Zniesienie barier prawnych i psychologicznych zaowocowało w Elblągu nawiązaniem międzynarodowych związków o charakterze gospodarczym i co jest szczególnie ważne również kulturalnym. U podstaw czynników determinujących dostosowania instytucjonalne na szczeblu centralnym oraz lokalnym leżą więc liczne i bardzo różnorodne przyczyny. Celem prezentowanego opracowania jest ogólna identyfikacja tych uwarunkowań oraz ich praktyczna realizacja w wybranych dziedzinach działalności na szczeblu centralnym, a także na poziomie samorządu lokalnego, gdzie jako przykład przyjęto miasto Elbląg.

Praca ma charakter opisowy, a jej podstawą jest analiza licznych zmian organizacyjnych na szczeblu centralnym i lokalnym. Polska jest obecnie na takim etapie członkostwa w UE, w którym nie można jeszcze w sposób bardziej precyzyjny i jednoznaczny, opierając się na kryteriach np. efektywności, formułować sądy na temat zasadności czy sprawności ekonomicznej funkcjonowania poszczególnych instytucji oraz organizacji. Możliwość taka pojawi się dopiero po kilku latach. Utwierdza nas w tym przeświadczenie wynikające z badań S. Listkiewicza, który dowodzi, że fundusze pomocowe z Unii Europejskiej pozytywnie oddziałują na stopę wzrostu w krajach o wysokiej jakości instytucjonalnej¹. W tej sytuacji warto już na wstępnym etapie dostosowania do członkostwa w Unii Europejskiej podjąć próbę opisu, na podstawie analizy, a dopiero w kolejnym etapie zająć się również oceną efektów, zarówno w ujęciu makro-, jak i też mikroekonomicznym.

PRZEDMIOT I ZAKRES OPRAWOWANIA

Przedmiotem badań są dostosowania wybranych dziedzin na szczeblu centralnym oraz zmiany instytucjonalne, które można opisać i przeanalizować na przykładzie Urzędu Miasta w Elblągu. W związku z tym analizie poddano strukturę organizacyjną oraz zmiany, jakie wystąpiły pod tym względem w mieście na przestrzeni ostatnich sześciu lat. Przyczyny i skutki tych zmian

¹ S. Listkiewicz, *Próba estymacji wpływu funduszy strukturalnych na wzrost gospodarczy w Polsce*, Gospodarka Narodowa nr 1–2, SGH, Warszawa 2005, s. 133.

o charakterze instytucjonalnym stanowią natomiast merytoryczny zakres badań. Stąd ocenie poddano inwestycje, które realizowane są przy znacznym udziale środków z Unii Europejskiej. Ważną część badań obejmuje również problematyka kontaktów międzynarodowych.

Zakres czasowy obejmuje lata 1999–2005. Główna część badań została przeprowadzona w październiku 2004 roku, ale wstępny materiał źródłowy zaczęto gromadzić już od października 2003 r.

OGÓLNE UWARUNKOWANIA INSTYTUCJONALIZACJI

Wzrost zainteresowania problematyką instytucjonalizacji ma dwie ogólne przesłanki. Pierwszą stanowią uwarunkowania teoretyczne, które na grunt nauk ekonomicznych zostały wniesione, początkowo wyłącznie jako „ekonomia instytucjonalna”, a w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku, w ramach tej nauki pojawił się jej nowy nurt – przyjmując nazwę „nowa ekonomia instytucjonalna”². Głównym dorobkiem metodycznym nowej ekonomii instytucjonalnej było wprowadzenie do analizy ekonomicznej kategorii instytucji. Miało to w opinii m.in. J. Wilkina rozliczne i dalekosiężne skutki. Instytucje są przede wszystkim kategorią społeczną i z tego powodu początkowo były badane wyłącznie przez socjologów, antropologów kultury i psychologów społecznych, natomiast ekonomiści zainteresowali się tą problematyką znacznie później. Dopiero rola instytucji, jaką odgrywają one w gospodarowaniu, skłoniła ekonomistów do włączenia ich w zakres swoich badań. Było to jednak bardzo trudne, ze względu na to, że instytucje nie poddają się kwantyfikacji, stąd uwzględnienie tej kategorii w badaniach ekonomicznych wymagało wypracowania nowych narzędzi i koncepcji badawczych. Okazało się, że w badaniach tych dużą rolę może odgrywać analiza porównawcza. W ten sposób problematyka instytucjonalna integruje nauki społeczne, a instytucjonalizm i dalej nowa ekonomia instytucjonalna wykazały użyteczność podejścia interdyscyplinarnego do wielu zjawisk ekonomicznych³.

Drugą przesłanką, uzasadniającą naukowe zainteresowania problematyką instytucjonalizacji, ma swoje uwarunkowania praktyczne. Ekonomiści zaczęli traktować te zagadnienia jako część przyczyn wyjaśniających procesy wzrostu

² O. Williamson, *Ekonomiczne instytucje kapitalizmu*, PWN, Warszawa 1998.

³ J. Wilkin (red.), *Czym jest ekonomia polityczna dzisiaj?*, WNE UW, Warszawa 2004, s. 17.

i rozwoju gospodarczego. M. Marody i J. Wilkin cytując M. Rutherforda wyjaśniają to w sposób następujący⁴:

- instytucje i zmiana instytucjonalna są ujmowane jako sposoby obniżenia kosztów transakcyjnych, ograniczenia niepewności, internalizacji efektów zewnętrznych oraz osiągnięcia zbiorowych korzyści w wyniku skoordynowanych i kooperatywnych zachowań;
- coraz większe znaczenie przywiązuje się do tego, że instytucje generujące korzyści społeczne mogą nie powstać, natomiast mogą powstać i przetrwać instytucje nieefektywne;
- wiele miejsca w analizach poświęca się nie tylko regułom formalnym i strukturom rządzenia, ale także normom nieformalnym i sieciom społecznym oraz występującymi między nimi zależnościami.

Niektórzy dowodzą, jak np. Ł. Hardt, że instytucje spełniają elementarne warunki umożliwiające w ogóle funkcjonowanie gospodarki rynkowej. Istnienie instytucji jest warunkiem prowadzenia wymiany rynkowej. Bez instytucji handel nie byłby możliwy, a społeczeństwo składałoby się z tkwiących w autarkii podmiotów gospodarczych. Dzięki instytucjom możliwy jest podział pracy i eliminacja barier wynikających z asymetrycznej dystrybucji informacji między podmiotami w gospodarce. Instytucje redukują niepewność związaną z zawieraniem kontraktów, gdyż m.in. w bardziej efektywny sposób wykorzystywany jest dostępny zasób wiedzy. Nie wszyscy bowiem muszą dysponować tym samym jej poziomem, przez co można oszczędzać rzadkie zasoby poznawcze⁵.

UWARUNKOWANIA DOSTOSOWAŃ INSTYTUCJI W POLSCE

W Polsce postępują głębokie przemiany związane z przekształceniami ustrojowymi. Przejście od gospodarki centralnie planowanej do rynkowej wymaga dostosowań w sferze prawnej oraz instytucjonalnej. Towarzyszy temu równocześnie proces włączania naszej gospodarki w struktury europejskie. Wprawdzie Unia Europejska posiada dość stabilny system instytucjonalny, ale proces poważnego rozszerzenia, który nastąpił 1 maja 2004 r., wpływa również na kształt tamtejszych instytucji. Należy bowiem pamiętać, iż pełen system instytucjonalny Unii to także organy narodowe i relacje istniejące zarówno między nimi a ich odpowiednikami z innych państw członkowskich, jak

⁴ M. Marody, J. Wilkin, *Meandry instytucjonalizacji: dostosowanie Polski do Unii Europejskiej*, Wyd. MSAP AE w Krakowie, Kraków 2002, s. 123.

⁵ Ł. Hardt, *Instytucje a koszty transakcyjne w nowej ekonomii instytucjonalnej*, Gospodarka Narodowa nr 1–2, SGH, Warszawa 2005, s. 17.

i między nimi a organami UE. Organy krajowe są częścią systemu instytucjonalnego w zakresie, w jakim wykonują one funkcje powierzone przez Unię. W skład systemu instytucjonalnego UE wchodzi także zagadnienia związane z budżetem Unii⁶.

Polskie dostosowania instytucjonalne mają aspekt wielowymiarowy. Jest to związane z wymaganiami gospodarki rynkowej, o częściowo zdecentralizowanym modelu funkcjonowaniu państwa, przy istotnej roli samorządów lokalnych oraz w trakcie włączania kraju w proces funkcjonowania w strukturach europejskich. Jest to więc sytuacja jakościowo zupełnie różna od wszystkich poprzednich rozszerzeń Unii Europejskiej (poza akcesją byłej NRD), ale z drugiej strony jest też bardzo typowa aż dla siedmiu innych państw, które wraz z Polską wstępowały do Wspólnot Europejskich (chodzi tu o całą grupę ośmiu państw, w których przebiega proces transformacji ustrojowej).

Z tej najbardziej ogólnej przesłanki wynika, że dostosowanie instytucji w Polsce to nie jest kwestia tworzenia identycznych lub podobnych organizacji, które istnieją już w krajach Unii Europejskiej. Nowo tworzone instytucje oraz włączane do polskiego systemu prawnego uregulowania muszą zostać wpisane w struktury już istniejące. Efektem procesu dostosowania powinno być osiągnięcie zewnętrznej i wewnętrznej zgodności. Stąd też w pierwszym przypadku układem odniesienia dla Polski jest europejski system wspólnotowych instytucji, natomiast w drugim chodzi o zapewnienie spójności między już ukształtowanymi instytucjami a nowymi, których tworzenie wynika z logiki procesów integracyjnych.

Podjmując więc problem dostosowań Polski do Unii Europejskiej, należy z jednej strony dokonać analizy podstaw instytucjonalnych tworzących zręb ukształtowanego w ciągu ostatnich lat systemu demokratyczno-rynkowego, natomiast z drugiej przeprowadzić analizę problemów instytucjonalnych, które pojawiły się w momencie akcesji Polski w obręb wspólnoty europejskiej. M. Marody i J. Wilkin dokonują takiej analizy, dzieląc całość problematyki na trzy sfery⁷.

1. **Instytucje niezbędne do formalnego uczestnictwa w systemie Unii Europejskiej.** Są to wymagania o „progowym” charakterze, które stanowią minimum instytucjonalnej spójności krajów UE. Dostosowania instytucjonalne doprowadzić mają do kompatybilności systemów politycznych i gospodarczych krajów kandydujących oraz krajów UE. Ta sfera stanowiła główny przedmiot negocjacji o członkostwo Polski w UE. Punktem

⁶ M. Perkowski, *Integracja europejska, wprowadzenie*, LexisNexis, Warszawa 2002, s. 58.

⁷ M. Marody, J. Wilkin, *op.cit.*, s. 134–135.

wyjścia do tych negocjacji było uznanie Polski za kraj o systemie demokratyczno-rynkowym. Celem tych dostosowań jest przyjęcie przez kraje kandydujące dorobku prawnego Unii Europejskiej. Adaptacja przez kraje kandydujące unijnego dorobku prawnego obejmuje zarówno przepisy o charakterze fundamentalnym, jak i bardzo szczegółowe przepisy, które regulują np. aspekty działalności gospodarczej.

2. **Instytucje wzmacniające konkurencyjność poszczególnych gospodarek.** Chodzi tu o poprawienie konkurencyjności gospodarek lub ich części na rynku unijnym oraz światowym. Najważniejszym celem integracji europejskiej jest ułatwienie warunków handlu oraz przenoszenia czynników produkcji na obszarze Unii Europejskiej. Wspólny rynek unijny stwarza możliwości uzyskania korzyści handlowych, ale także wzmacnia mechanizmy konkurencji wewnątrz Unii.
3. **Instytucje stwarzające odpowiednie warunki do efektywnego wykorzystania funduszy UE.** Fundusze te mają przeznaczone być na realizację różnych typów polityk wspólnotowych. Zwłaszcza dotyczy to polityki rolnej, regionalnej i strukturalnej. Instytucje tego typu są niezbędne do otrzymania i wykorzystania środków finansowych dzielonych przez mechanizm polityczny. Decyzje, które dotyczą wysokości środków przeznaczonych na realizację różnych polityk unijnych oraz podziału środków na poszczególne cele tych polityk, podejmowane są przez władze UE.

DOSTOSOWANIA INSTYTUCJONALNE O ZASIĘGU KRAJOWYM

Od 1991 roku w strukturze byłego Urzędu Rady Ministrów działał Urząd Pełnomocnika Rządu do Spraw Integracji Europejskiej. Był on odpowiedzialny (poza kwestiami pomocy zagranicznej) za inicjowanie, koordynację oraz monitorowanie procesów dostosowawczych i integracyjnych. Sprawował on również kontrolę nad przebiegiem tych procesów. Od 15 października 1996 roku funkcję tę przejął Komitet Integracji Europejskiej. Jest to ciało kolegialne, które działa w składzie: przewodniczący (funkcję ten pełni premier) oraz następujący szefowie ministerstw: spraw wewnętrznych i administracji, spraw zagranicznych, zasobów naturalnych i leśnictwa, ochrony środowiska, finansów, gospodarki, pracy i polityki socjalnej, sprawiedliwości, rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Ponadto w każdym ministerstwie i urzędzie centralnym powołano komórki, a także stanowiska pracy do spraw integracji europejskiej, których przedstawiciele wchodzi w skład Międzyresortowego Zespołu do Spraw Układu Europejskiego. Powołano go 10 grudnia 1994 roku. Do zadań tego Zespołu należy m.in. realizacja oraz aktualizacja programu dostosowaw-

czego, przygotowywanie stanowiska Polski na posiedzenia Komitetów Stowarzyszenia. Zespół stanowił również forum, na którym koordynowane były stanowiska w poszczególnych dziedzinach negocjacji o członkostwo Polski w UE⁸.

Od strony praktycznej najbardziej widoczne działania dostosowawcze występują na szczeblu ministerialnym. Zgodnie z opracowaniem wykonanym w Komitecie Integracji Europejskiej, poniżej zaprezentowano dostosowania w pięciu dziedzinach bezpośrednio związanych z działalnością gospodarczą: w zakresie

- a) finansów i budżetu,
- b) polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych,
- c) małych i średnich przedsiębiorstw,
- d) kontroli finansowej
- e) polityki konkurencji⁹.

Ad a)

Dostosowania instytucjonalne w zakresie finansów i budżetu

Instytucja wiodąca: Ministerstwo Finansów.

Instytucje współpracujące: Główny Urząd Ceł, Główny Urząd Statystyczny, Narodowy Bank Polski, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, inne zainteresowane ministerstwa

Zmiany instytucjonalne

Dnia 9 lipca 2001 roku Kierownictwo Ministerstwa Finansów podjęło decyzję o utworzeniu, od 1 stycznia 2002 roku, w Departamencie Międzynarodowej Integracji Gospodarczej komórki do spraw własnych oraz wstępnie określiło zakres zadań związanych z uczestnictwem Polski w systemie środków własnych UE dla jednostek organizacyjnych Ministerstwa Finansów. W realizacji zadań, które związane są z prognozowaniem, obliczaniem, poborem, a także kontrolowaniem i przekazywaniem zebranych środków do Komisji Europejskiej będą stopniowo włączane instytucje takie jak: urzędy celne (pobór ceł i VAT), Główny Urząd Statystyczny (obliczanie PNB), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (pobór tradycyjnych środków własnych) oraz inne ministerstwa.

⁸ E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec, *Polska na drodze do Unii Europejskiej*, Wyd. Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa – program Phare, Warszawa 1997, s. 62–63.

⁹ Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, *Raport z realizacji w 2001 roku Narodowego Programu Przygotowania do członkostwa w Unii Europejskiej*, Wyd. Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2002, s. 110, 283, 288, 307, 420, 423, 426.

Ad b)

Dostosowanie instytucjonalne w zakresie polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych

Instytucja wiodąca: Ministerstwo Gospodarki.

Instytucje współpracujące: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Główny Urząd Statystyczny, Urzędy Marszałkowskie i Wojewódzkie.

Zmiany instytucjonalne

Postulowano stworzenie kompleksowego układu instytucjonalnego dla prowadzenia polityki regionalnej na szczeblu centralnym oraz regionalnym. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 20 października 2001 roku do Ministerstwa Gospodarki włączono komórki organizacyjne oraz pracowników dotychczasowego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Budownictwa. Ministrowi Gospodarki przekazano kierowanie tym działem. Ta zmiana koncepcji organizacyjnej w ramach administracji centralnej nie wpłynęła zasadniczo na zmianę układu instytucjonalnego sposobu prowadzenia polityki regionalnej na szczeblu centralnym.

Ad c)

Dostosowanie instytucjonalne w zakresie małych i średnich przedsiębiorstw

Instytucja wiodąca: Ministerstwo Gospodarki.

Instytucje współpracujące: zainteresowane ministerstwa i urzędy centralne

Zmiany instytucjonalne

Dnia 1 stycznia 2001 roku utworzono Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Utworzono ją na bazie Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju MSP. Agencja zastępuje tę Fundację, by w innym statutowo kształcie przyczynić się do wzrostu konkurencyjności sektora MSP w Polsce.

Ad d)

Dostosowanie instytucjonalne w zakresie kontroli finansowej

Instytucja wiodąca: Ministerstwo Finansów, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej.

Instytucje współpracujące: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Główny Inspektorat Celny, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, NIK, urzędy kontroli skarbowej i regionalne izby obrachunkowe oraz GUC i urzędy administracji celnej.

Zmiany instytucjonalne

Powołanie w strukturach Głównego Inspektoratu Celnego komórki do

spraw zwalczania nadużyć finansowych. Komórkę tę powołano 20 grudnia 2000 roku, w wyniku porozumienia zawartego między Europejskim Urzędem ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych a Ministerstwem Finansów. Powołano również zespół ekspertów z państw członkowskich wspomagający GIC, który zajmuje się opracowywaniem stosownych procedur.

Ad e)

Dostosowanie instytucjonalne w zakresie polityki konkurencji

Instytucja wiodąca: Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Zmiany instytucjonalne

Utworzono Biuro Orzecznictwa Antymonopolowego i Nieuczciwej Konkurencji w centrali UOKiK. Biuro to przejęło zadania, które realizował Departament Prawny UOKiK. Doświadczenia z wykonywania tych zadań pomogą wpłynąć na decyzje o dalszych działaniach Biura. Utworzenie Biura Orzecznictwa Antymonopolowego i Nieuczciwej Konkurencji było podyktowane realizacją zadań nałożonych na UOKiK w związku z wejściem w życie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Należy pamiętać, że integracja Polski z Unią Europejską to przedsięwzięcie techniczno-organizacyjne, o wysokim poziomie złożoności. Specjaliści zajmujący się nową ekonomią instytucjonalną sądzą, iż przy coraz większej złożoności i coraz szybszej zmienności procesów gospodarczych większe znaczenie ma porządek organizowany oddolnie niż porządek organizowany przez państwo za pomocą prawa i sądów. Stąd szczególnego znaczenia nabierają działania prowadzone nie tylko na szczeblu centralnym, ale na poziomie samorządów. Samorząd województwa ma uprawnienia wykorzystywania określonych instrumentów jako narzędzi prowadzenia polityki regionalnej, w tym: opracowywanie i uchwalanie planów zagospodarowania województw czy wykorzystywanie pozostających w gestii województwa funduszy celowych do stymulowania rozwoju województwa w kierunkach, które określone zostały w przyjętej strategii rozwoju¹⁰.

Jeśli jest mowa o nowych instytucjach szczebla centralnego, jako tych najbardziej widocznych, to organizacje szczebla lokalnego i regionalnego odgrywają rolę znacznie mniej spektakularną, ale decydującą o powodzeniu lub porażce procesów pozyskiwania środków z Unii Europejskiej. Znamienne są pod tym względem wyniki badań prowadzone przez A. Szczepaniak. Do końca 2003 r. zaledwie 26% gmin i 70% powiatów w województwie warmińsko-

¹⁰ J. Wilkin, *Podstawy strategii zintegrowanego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce*, WNE UW, Warszawa 2003, s. 144–145.

-mazurskim zdołało przejść cały proces pozyskiwania funduszy SAPARD. Z kolei do końca I kwartału 2004 r., a więc jeszcze na 2 miesiące przed przystąpieniem do Unii Europejskiej, 22% badanych gmin w ogóle nie składało wniosków o dofinansowanie ze środków przedakcesyjnych, a zaledwie 56% ankietowanych gmin wnioskowało o fundusze SAPARD¹¹. Z tego więc widać, że jedną z przyczyn tej trudnej sytuacji będzie z pewnością niedostosowanie instytucjonalne na lokalnym i regionalnym szczeblu samorządowym.

Inwestycje w Elblągu dofinansowane z Unii Europejskiej

Elbląg to nowoczesny ośrodek miejski o znacznym potencjale administracyjnym, przemysłowym, akademickim i kulturalnym. Posiada istotne walory komunikacyjne, ponieważ wiąże wszystkie formy transportu, czyli: kolejowy, wodny i drogowy. Stwarza to szanse utworzenie pomostu, który ma będzie rynek elbląski z wielkim rynkiem zbytu krajów byłego ZSRR. Przez Elbląg przebiega krajowa droga nr 7 z Warszawy do Gdańska, krzyżująca się z odcinkiem projektowanej drogi ekspresowej do Kaliningradu. Znacznym atutem miasta jest port morski, który ma połączenie z Morzem Bałtyckim przez Cieśninę Pilawską. Miasto posiada szeroką gamę połączeń, za pośrednictwem systemu śródlądowych dróg wodnych m.in. z Gdańskiem. Bliskość portów Gdańska i Gdyni, a przez to też połączeń z portami skandynawskimi, stwarza również szerokie możliwości współpracy w basenie Morza Bałtyckiego.

Tabela 1. Ogółem nakłady inwestycyjne w Elblągu wsparte dotacją z UE od roku 1999 (zestawienie na dzień 31 grudnia 2004 r. w tys. euro)

WYSZCZEGÓLNIENIE	INWESTYCJE ZREALIZOWANE I CAŁKOWICIE ROZLICZONE	INWESTYCJE W TRAKCIE REALIZACJI, ALE Z PRZYZNANYMI JUŻ ŚRODKAMI	WNIOSKI ZŁOŻONE
Nakłady ogółem	8 868,17	35 055,25	59 000
w tym:			
środkami z UE	3 616,53	16 465,40	16 000
środkami z budżetu centralnego	1 879,04	18 589,85*	43 000*
środkami z budżetu Elbląga	3 372,60	-	-

* Łącznie środki z Elbląga i budżetu centralnego

Źródło: Materiały UM w Elblągu.

Powaznym atrybutem miasta jest jego położenie w tzw. strefie „Zielonych Płuc Polski”. Port elbląski to punkt wyjścia dla dróg wodnych do miejscowości

¹¹ A. Szczepaniak, *Ocena procesu pozyskiwania środków z programu SAPARD przez samorząd terytorialny województwa warmińsko-mazurskiego*, Zagadnienia Ekonomiki Rolnej nr 4, IERIGŻ, Warszawa 2004, s. 62.

wczasowo-turystycznych, które położone są nad Zalewem Wiślanym oraz Mierzei Wiślanej. Przez Kanał Elbląsko-Ostródzki prowadzi szlak wodny do ośrodków sportów wodnych zlokalizowanych nad jeziorami Warmii i Mazur. Podczas sezonu żeglugowego czynna jest komunikacja wodna pomiędzy Elblągiem, Krynicą Morską, Fromborkiem i Kaliningradem.

Walory naturalne, czyli położenie miasta, ale również jego dotychczasowe kierunki i poziom rozwoju, to główne determinanty oczekiwań inwestycyjnych w Elblągu. Ażeby jednak oczekiwania te zostały w odpowiednim czasie zrealizowane, muszą być poprzedzone działaniami, które obecnie leżą w gestii lokalnych władz samorządowych. Wiadomo, że pieniądze publiczne, nawet jeśli są uzupełnione środkami z Unii Europejskiej, nie będą wystarczały na zrealizowanie wszystkich potrzeb inwestycyjnych w rozwijającym się organizmie miejskim. W tej sytuacji zadaniem władz lokalnych powinno być przygotowanie odpowiednich warunków dla innych inwestorów, którzy już na zasadach komercyjnych podejmą się wykonawstwa kolejnych przedsięwzięć. Z jednej strony jest to rozwiązywanie istniejących problemów prawnych, a z drugiej realizacja takich inwestycji, głównie infrastrukturalnych, które umożliwią kontynuowanie programu już innym inwestorom. Taki sposób podejścia warunkuje najbardziej efektywne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Z danych zaprezentowanych w tabeli 1 wynika, że główny strumień nakładów pozyskanych z Unii Europejskiej i przeznaczonych na inwestycje dopiero napłynie do Elbląga, chociaż w okresie minionych sześciu lat była to już znacząca kwota ponad 3,5 mln euro. Łącznie przewiduje się, że ponad 1/3 środków (ponad 36 mln euro) inwestycyjnych pochodzić będzie z budżetu Unii Europejskiej.

Do roku 2004 dzięki unijnemu wsparciu w Elblągu zrealizowano 4 główne projekty inwestycyjne:

- modernizacja infrastruktury transportowej, budowa dróg ul. Dębowa, Klonowa wraz z uzbrojeniem w osiedlu Dębowa; ogólna kwota projektu to ok. 974 tys. euro, dotacja ze środków unijnych wyniosła ponad 237 tys. euro;
- modernizacja infrastruktury transportowej miasta; budowa i modernizacja ciągu ulic Wodna – Świętego Ducha na Starym Mieście w Elblągu; ogólna kwota projektu to 897,4 tys. euro, dotacja ze środków unijnych wyniosła ponad 432,8 tys. euro;
- droga dojazdowa do mostu nad rzeką Elbląg w Elblągu; ogólna kwota projektu to 6 284,7 tys. euro, dotacja ze środków unijnych wyniosła 2 480,9 tys. euro;
- budowa drogi lokalnej – ulicy Przymurze, łączącej układ komunikacyjny od ulicy przy Bramie Targowej do ulicy Wigilijnej na Starym Mieście

w Elblągu; ogólna kwota projektu to 712 tys. euro, dotacja ze środków unijnych wyniosła: 465,6 tys. euro.

W trakcie realizacji w Elblągu są cztery ważne projekty inwestycyjne:

- węzeł Elbląg–Wschód; ogólna kwota projektu to 9 650 tys. euro, a wnioskowana kwota z UE to 2000 tys. euro;
- rozwój portu morskiego w Elblągu; ogólna kwota projektu to 4100 tys. euro, a wnioskowana kwota z UE to 2100 tys. euro;
- rozwój infrastruktury lokalnej w Elblągu; ogólna kwota projektu to 4180 tys. euro, z tego wnioskowana kwota z UE to 3015 tys. EUR;
- modernizacja wraz z rozbudową systemu zaopatrzenia w wodę przeznaczona do spożycia; ogólna kwota projektu to 17125,25 tys. euro, w tym wnioskowana kwota z UE to 9350,4tys. euro.

DOSTOSOWANIA ORGANIZACYJNO-INSTITUCJONALNE W ELBLĄGU

Przedsięwzięcia organizacyjno-institutionalne inicjowane i realizowane w Elblągu stanowią praktyczny wkład w dostosowanie miasta do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W tym celu powołano zupełnie nowe instytucje, których istnienie i rozwój są warunkowane procesem integracji na szczeblu samorządowym, ale wynikają też z funkcji miasta realizowanych wobec swoich mieszkańców, a także osób przyjezdnych w celach turystycznych i zawodowych. Wejście Polski do Unii Europejskiej spowodowało powołanie kilku instytucji na szczeblu miejskim w Elblągu¹².

Regionalne Centrum Informacji Europejskiej i Turystycznej. W roku 2001 utworzono ośrodek informacyjno-edukacyjny w zakresie problematyki związanej z Unią Europejską. Centrum podejmuje również działania promujące walory Elbląga i jego okolic. Niezależnie więc od kompleksowej informacji turystycznej, pracownicy uczestniczą w targach i wystawach, wydają też różne publikacje o tematyce lokalnej oraz europejskiej. Integralną częścią Centrum jest „Biblioteka Europejska”. Jest to księgozbiór dotyczący tematyki unijnej, liczący około 1000 pozycji. Centrum spełnia głównie rolę ośrodka informacji oraz edukacji w procesie akcesyjnym.

Biuro Obsługi Inwestycji. Według unijnych procedur, wymagane jest prowadzenie projektu inwestycyjnego współfinansowanego ze środków UE przez menadżera lub inżyniera kontraktu. W tym celu w Elblągu podejmowana jest

¹² *Program rozwoju Elbląga, wieloletni plan inwestycyjny na lata 2004–2008*, Prezydent Miasta, Elbląg 2003, s. 46–49.

próba utworzenia Miejskiego Biura Obsługi Inwestycji – Biura Inżyniera Kontraktu. Inżynier zajmuje się koordynacją i nadzorem oraz realizacją projektu podczas procesu inwestycyjnego.

Inkubator Przedsiębiorczości – Nowoczesne Usługi Informatyczne. Projekt uruchomienia Inkubatora jest wspólną inicjatywą władz samorządu lokalnego Elbląga oraz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Projekt realizowany jest w ramach programu Phare 2003 ESC. Nabór do Inkubatora odbywa się na zasadzie publicznie udostępnianej oferty. Zachowane muszą być warunki konkurencyjności. Każdy podmiot przebywa w Inkubatorze po 2 lata. Ponośi w tym czasie opłaty za wynajem powierzchni. W kosztach utrzymania Inkubatora partycypować będzie Urząd Miasta. Przyjmuje się, że w ciągu jednego cyklu (czyli w okresie 2 lat) w Inkubatorze Przedsiębiorczości zostanie uruchomionych około 35 podmiotów. Władze Elbląga przygotowują realizację inwestycji, która polegać ma na budowie światłowodów. Korzystać z nich będą mogły różne instytucje publiczne oraz biznes. Pozwoli to na rozwój usług informatycznych, dając możliwość podejmowania działalności przez przygotowane do tego firmy z Inkubatora. W przyszłości działania te będą rozwijane przy wsparciu władz Elbląga – utworzone zostanie Centrum Krowania Technologii Informatycznych.

Centrum Pracy i Pomocy. Głównym przedsięwzięciem realizowanym przez Centrum Pracy i Pomocy była modernizacja byłych warsztatów szkolnych. Inwestycja ta realizowana była przy wsparciu środkami z budżetu Państwa. W ramach inwestycji uzyskano dobrze wyposażone obiekty dla potrzeb następujących instytucji:

- Centrum Pracy i Pomocy
- Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej
- Centrum Kształcenia Praktycznego
- Filii Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Podmioty te realizują swoje zadania statutowe. Zdania te komplementarnie składają się na pakiet działań związanych z pomocą, doradztwem i szkoleniem bezrobotnych, a także z prowadzeniem warsztatów szkolnych dla młodzieży. Jednostki te mają na celu niesienie pomocy osobom bezrobotnym oraz niepełnosprawnym. Pomagają także odpowiednio przygotowanym grupom wejść na rynek pracy. W 2002 roku poprzez CPiP zatrudnienie znalazło 100 osób. Dla potrzeb tej grupy opracowany został informator, który zawiera zasady postępowania przy rozpoczynaniu działalności gospodarczej. Przedstawiono w nim również warunki otrzymania wsparcia finansowego w postaci kredytu lub pożyczki. Centrum będzie dążyło do wyodrębnienia samodzielnych przedsięwzięć inwestycyjnych pozabudżetowych, a także do udostępniania obiektu i wyposażenia dla różnych działalności.

Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości. Ośrodek ten uruchomiony został w 2003 roku. Powstał w porozumieniu ze stowarzyszeniem Centrum Rozwoju Ekonomicznego Państwa. Strony zobowiązały się do prowadzenia działań, które mają w konsekwencji doprowadzić do usamodzielnienia się ośrodka w Elblągu. Ośrodek ten powstał w celu rozwijania przedsiębiorczości. Ma on w szczególności wspierać rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Gminne Centrum Informacji. Centrum to ma służyć pomocą i doradztwem młodym ludziom wchodzącym na rynek pracy lub też młodym bezrobotnym. Zlokalizowane zostanie przy Centrum Pracy i Pomocy. Będzie ono dysponowało informacjami o ofertach pracy, procedurach uruchamiania własnej działalności, praw i obowiązków bezrobotnego oraz integracji europejskiej (głównie dostępów do rynków pracy w innych krajach), a także adresami urzędów pracy i innych organizacji, które świadczą pomoc bezrobotnym. Informacje posiadane przez Centrum będą udostępniane w formie konwencjonalnej oraz w formach nowoczesnych.

Referatu ds. Integracji Europejskiej. Akcesja z Unią Europejską przyczyniła się do utworzenia nowej komórki organizacyjnej. Referat ten działa w ramach Wydziału Strategii i Rozwoju. Utworzony został w grudniu 2003 roku. W Referacie pracuje 6 osób, które zajmują się głównie pisaniem i składaniem wniosków o dofinansowanie z funduszy unijnych.

MIĘDZYNARODOWE KONTAKTY ELBLĄGA

Jedną z najbardziej popularnych i szybko rozwijających się form kontaktów międzynarodowych jest formuła tzw. miast partnerskich. Od początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku Elbląg nawiązał już takie formy współpracy z kilkunastoma miastami z całego świata¹³. Zakres oraz intensywność partnerskich kontaktów uzależnione są od wielu czynników. Niewątpliwie jednym z istotniejszych są ich koszty, ale do najważniejszych należy zaliczyć wzajemne korzyści wynikające z tej współpracy. Najbardziej z pożądanых forma – współpraca gospodarcza – nie nabrała, niestety, oczekiwanego jeszcze tempa, mimo organizowania rozpoznawczych wizyt biznesmenów. Największą korzyść przyniosły kontakty z Ronneby (Szwecja). Wykorzystując udostępnione przezeń doświadczenia utworzono w Elblągu Centrum Informatyki Stosowanej (w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej), kształtującej przyszłych programistów. Łącznie Elbląg czynnie współpracuje z 12 samorzą-

¹³ www.umelblag.pl/urzed_m/miasta_partnerskie.htm z dn. 05.02.2005

dami z różnych państw, w tym m.in. z: Chin, Francji, Chile, Niemiec, Rosji, Litwy, Ukrainy itp.

Oprócz bezpośrednich kontaktów z miastami partnerskimi, Elbląg jest członkiem organizacji międzynarodowych zrzeszających głównie miasta basenu morza Bałtyckiego¹⁴. Jest to zgodne z polską racją stanu, ponieważ dla rozwoju współpracy w skali ogólnoeuropejskiej ważne i konieczne jest utrzymanie i pielęgnowanie ściślejszych więzi między państwami regionu bałtyckiego. Pogłębienie współpracy między miastami położonymi nad Morzem Bałtyckim może mieć doniosły wkład dla rozwoju regionu bałtyckiego i przyczynić się do kształtowania pokojowych i harmonijnych stosunków między narodami Europy w duchu Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Najważniejsze międzynarodowe organizacje do jakich należy Elbląg przedstawiono poniżej.

Związek Miast Bałtyckich. Powstał w 1991 roku i zrzesza 101 miast z krajów Europy Środkowej. Współpraca w Związku opiera się przede wszystkim na systematycznej wymianie doświadczeń między miastami członkowskimi w dziedzinach wspólnych zainteresowań, organizacji w tym celu spotkań, wystaw, sesji naukowych i popularnonaukowych oraz innych imprez pozwalających na zapoznanie się z osiągnięciami poszczególnych miast członkowskich. Członkowie związku udzielają sobie nawzajem poparcia i pomocy w prowadzeniu prac badawczych i publikowaniu wydawnictw poświęconych problemom Morza Bałtyckiego i ziem je otaczających, dbają o rozwijanie zainteresowań historią i dziedzictwem kulturalnym regionu bałtyckiego, współdziałają w ochronie dóbr kulturalnych, krajobrazowych i zabytkowo-historycznych tego regionu, udzielają poparcia staraniom zmierzającym do rozwoju kontaktów międzyludzkich, a zwłaszcza do zbliżenia młodzieży miast członkowskich w drodze organizowania młodzieżowych spotkań, wycieczek, zawodów sportowych, festiwali i innych imprez tego rodzaju, udzielają pomocy i poparcia współpracy grupom profesjonalnym w miastach członkowskich, a także pomiędzy poszczególnymi miastami, np. miastami bliźniaczymi, podejmują inicjatywy i współdziałają z zarządami państw nadbałtyckich i z organizacjami międzynarodowymi w rozwiązywaniu zagadnień związanych z rozwojem regionu bałtyckiego i ochroną środowiska naturalnego Morza Bałtyckiego.

Związek Miast Nowej Hanzy. Funkcjonujący pod nazwą Hanza Nowożytna lub jako Nowa Hanza. Założona w 1980 roku, jest międzynarodowym dobrowolnym związkiem miast. Należy do niej ponad 200 miast z 16 państw

¹⁴ www.gdansk.pl/gdansk/article.php?category=86&article=792&history=z 05.02.2005

europijskich. W roku 1980 w niemieckim Zwolle odbył się pierwszy Zjazd Nowej Hanzy. W roku 1981 w Lubecie uroczyste zostały ogłoszone zasady organizacyjne Nowej Hanzy. Ustalono, że zgodnie z wielowiekową tradycją odnowionej organizacji nadal będzie przewodzić Lubeka. Nowa Hanza, nawiązująca do tradycji dawnego Związku Miast Hanzeatyckich, koncentruje się obecnie na współpracy miast w dziedzinie kulturalnej, socjalnej i edukacji. W ramach Nowej Hanzy bardzo aktywnie funkcjonuje projekt „Młodej Hanzy”, w której uczestniczy młodzież szkół średnich oraz studenci miast członkowskich. Nowa Hanza organizuje coroczne zjazdy w jednym z miast-członków, co stanowi doskonałą okazję do promocji oraz nawiązania nowych kontaktów w różnych dziedzinach.

Stowarzyszenie Gmin RP Euroregionu Bałtyk. Celem tego stowarzyszenia jest współpraca transgraniczna w ramach Euroregionu Bałtyk w zakresie turystyki, ochrony środowiska, transportu, rozwoju przestrzennego i spraw socjalnych. Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Elbląg. Prace nad utworzeniem Euroregionu Bałtyk rozpoczęły się z inicjatywy władz miejskich Elbląga w 1997 roku. W konferencji poświęconej możliwościom utworzenia struktury transgranicznej w południowo-wschodnim regionie Bałtyku wzięli udział przedstawiciele 4 województw północnej Polski, obwodu Kaliningradzkiego, Liepai z Łotwy i Blekinge ze Szwecji. Ze względu na uwarunkowania prawne Euroregion na swym międzynarodowym poziomie nie posiada osobowości prawnej, z tego względu na terenie każdego kraju poszczególni sygnatariusze rozwiązują ten problem we własnym zakresie. Strona Polska, aby ułatwić zainteresowanym polskim podmiotom – samorządom szczebla lokalnego – uczestnictwo we współpracy transgranicznej utworzyła Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion Bałtyk, które posiada osobowość prawną i jest jednym z sygnatariuszy Umowy o utworzeniu Euroregionu Bałtyk¹⁵.

ZAKOŃCZENIE

1. Praktyczne wykorzystanie integracji z Unią Europejską wymaga ingerencji na poziomie instytucjonalnym i obejmuje trzy aspekty.
 - Pierwszy z nich dotyczy instytucji niezbędnych do formalnego uczestnictwa w systemie Unii Europejskiej. Przekształcenia instytucjonalne na tej płaszczyźnie mają służyć osiągnięciu minimalnej spójności i kompatybilności systemów politycznych krajów kandydujących do Unii Europejskiej.

¹⁵ www.eurobalt.org.pl/onas.php?id=1 z dn. 05.02.2005

Polegają one głównie na przyjęciu dorobku prawnego Wspólnoty do ustawodawstwa krajowego.

- Drugi aspekt odnosi się do instytucji wzmacniających konkurencyjność poszczególnych gospodarek. Idea wspólnego i jednolitego rynku, która stanowi jądro gospodarczego wymiaru integracji, jest niejako gwarantem wzrostu konkurencyjności podmiotów gospodarczych funkcjonujących w obszarze UE. Przykładem takiej instytucji na polskim gruncie może być Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
 - Trzeci aspekt to problematyka Instytucji stwarzających odpowiednie warunki do efektywnego wykorzystania funduszy UE. Instytucje tego typu są konieczne do otrzymania i wykorzystania środków finansowych dzielonych przez mechanizm polityczny. Powyższe środki zostaną wykorzystane na realizację polityk wspólnotowych, ze szczególnym wskazaniem na politykę regionalną, rolną i strukturalną.
2. Od 15 października 1996 roku inicjowaniem, koordynacją oraz monitorowaniem procesów dostosowawczych i integracyjnych zajmuje się Komitet Integracji Europejskiej. W każdym ministerstwie i urzędzie centralnym utworzone zostały komórki oraz stanowiska pracy do spraw integracji europejskiej, których przedstawiciele wchodzi w skład Międzyresortowego Zespołu do Spraw Układu Europejskiego. Do jego zadań należy m.in. realizacja oraz aktualizacja programu dostosowawczego i przygotowywanie stanowiska Polski na posiedzenia Komitetów Stowarzyszenia. Zespół stanowił również forum, na którym koordynowane były stanowiska w poszczególnych dziedzinach negocjacji o członkostwo Polski w UE. Schemat działań dostosowawczych można przedstawić w ten sposób, iż w zależności od zakresu merytorycznego danego zagadnienia zajmowało się jego wdrożeniem jedno ministerstwo o charakterze wiodącym oraz inne na zasadzie współdziałania.
 3. W ramach działań dostosowawczych w Urzędzie Miejskim w Elblągu utworzono Biuro Obsługi Interesantów, by ujednoczyć obsługę obywateli Polski i Unii Europejskiej. W celu ułatwienia obsługi klientów, przyspieszenia procedur administracyjnych i przepływu informacji w Urzędzie Miasta podjęto decyzję o budowie Elbląskiego Systemu Informacji Przestrzennej. Budowa tego systemu oznacza wdrożenie odpowiednich rozwiązań informatycznych a także zcentralizowanie przechowywania danych i ich zabezpieczenia. Związane jest to z wprowadzeniem elastycznego rozwiązania do zarządzania informacją graficzną. Wprowadzono także szereg uregulowania dotyczących różnych sfer życia, jak np. kwestii nabywania nieruchomości przez cudzoziemców.

4. Konsekwencje naszego wejścia do Unii Europejskiej, na szczeblu lokalnym, mają charakter bardzo praktyczny. Obserwujemy przede wszystkim wzrost napływu środków finansowych, które zwykle przeznaczone są na dofinansowanie inwestycji samorządowych. Równocześnie odnotowujemy wzmożenie kontaktów międzynarodowych, zarówno w sferze gospodarczej, jak i kulturalnej. Konieczność sprawnej obsługi administracyjnej tych praktycznych efektów naszej integracji wymaga zmian instytucjonalnych już na najniższym szczeblu administracji samorządowej.
5. Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w Elblągu możliwa jest dzięki uzyskaniu dostępu do środków finansowych Unii Europejskiej. Korzystanie z funduszy oraz innych środków pozyskiwanych z Unii Europejskiej na cele inwestycyjne wymaga jednak działań dostosowawczych na poziomie instytucjonalnym. W celu wsparcia polityki inwestycyjnej miasta oraz dostosowań unijnych przeprowadzono odpowiednie zmiany organizacyjno-instytucjonalne. Utworzono Regionalne Centrum Informacji Europejskiej i Turystycznej, powstało Biuro Obsługi Inwestycji oraz Centrum Pracy i Pomocy, a także Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości i Gminne Centrum Informacji.
6. Zmiany w Urzędzie Miejskim w Elblągu spowodowane wejściem do Unii Europejskiej są dwójakiego rodzaju: strukturalne i funkcjonalne. Przykładem zmian strukturalnych jest utworzenie nowej komórki w strukturze organizacyjnej Urzędu czyli Referatu ds. Integracji Europejskiej, natomiast zmiany natury funkcjonalnej to szkolenia pracowników Urzędu w zakresie tematyki związanej z członkostwem Polski w UE. Każdy pracownik Urzędu w celu uzupełnienia wiedzy dotyczącej Unii Europejskiej uczestniczył w szkoleniu pt. „Unia Europejska – struktura i funkcjonowanie. Unijne standardy obsługi interesantów”.
7. Przemiany polityczne, społeczne i gospodarcze w Polsce w latach dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku oraz dążenie do akcesji z Unią Europejską sprzyjały nawiązywaniu nowych kontaktów z partnerami zagranicznymi. Na poszerzenie międzynarodowych kontaktów Elbląga znaczący wpływ miał udział miasta w wykorzystaniu idei miast partnerskich. Zakres oraz intensywność partnerskich kontaktów uzależnione są głównie od zaangażowania i możliwości finansowych tych miast. Kontakty międzynarodowe Elbląga to również członkostwo w organizacjach zrzeszających miasta z różnych krajów. Elbląg przynależy do następujących organizacji:
 - Związek Miast Bałtyckich
 - Związek Miast Nowej Hanzy
 - Stowarzyszenie Gmin RP Euroregionu Bałtyk.

Idea Euroregionów ma swój rodowód w Unii Europejskiej. Odgrywają one bardzo dużą rolę w zacieśnianiu kontaktów pomiędzy krajami członkowskimi UE oraz w integracji z przyszłymi członkami Unii. Członkostwo w Unii sprzyja rozwijaniu kontaktów międzynarodowych także ze względu na konieczność czerpania z doświadczeń krajów członkowskich w realiach unijnych.

INSTITUTIONAL ADJUSTMENT TO THE EUROPEAN UNION MEMBERSHIP

SUMMARY

Poland's preparation for the membership and then entry to the European Union and an active participation in its structures are the main factors that have determined and will still determine changes and adjustments in the institutional area. Before starting the research it was assumed that changes on a local level are part of institutional adjustments on the state level. The aim of this work is a general identification of these adjustments on the central level and on the level of local government, with the example of the city of Elbląg. Adjustments in five areas on the central level, which are directly connected with economic activity, are presented in this work. A total amount of local governments' investments and their institutional background on a city level is given here. The whole work ends with a summary and conclusions.

CZĘŚĆ IV

BEZPIECZEŃSTWO OBROTU
GOSPODARCZEGO
– ANALIZA PRZYPADKÓW

